

Provincie Utrecht Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Rapportage Provinciale Staten

April 2015

Ten behoeve van de behandeling in GS

Onder voorbehoud van de afronding en
uitkomsten uit onze interne review.

Building a better
working world

VERTROUWELIJK

Provinciale Staten van de Provincie Utrecht
T.a.v. dhr. R. Poort (Adjunctgriffier Provinciale Staten van Utrecht)
Postbus 80300
3508 TH UTRECHT

Utrecht, april 2015

Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Geachte leden van Provinciale Staten,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van de Provincie Utrecht. Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- ▶ uitkomsten jaarrekeningcontrole;
- ▶ kwaliteit beheersorganisatie;
- ▶ wensen en aandachtspunten;
- ▶ onafhankelijkheid en controleproces.

Wij hebben de kernpunten van ons verslag opgenomen in het hoofdstuk Kernpunten.

Onze controle is gericht op het vormen van een oordeel omtrent de jaarrekening over 2014. Bij de uitvoering van onze controle ondervinden wij de volledige medewerking en ondersteuning van de medewerkers van de Provincie Utrecht.

De mogelijkheid om een open en eerlijke dialoog met u als lid van

Provinciale Staten te voeren, vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele corporate governance. Wij waarderen deze mogelijkheid om de inzichten die uit onze controle voortkomen met u te kunnen delen.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. J.M.A. Drost RA

Concept

Inhoudsopgave

Kernpunten uit onze rapportage	4	Bijlagen
Wensen en aandachtspunten	7	1 Onafhankelijkheid en controleproces
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	13	2 SiSa-bijlage
Kwaliteit beheersorganisatie	22	Totaal aantal pagina's in dit rapport: 32
Rechtmatigheidsbeheer	25	

Concept

Kernpunten

Kernpunten uit onze controle en actuele ontwikkelingen

De kernpunten uit onze controle kunnen als volgt worden samengevat		
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Conclusie van onze controle	Wij zijn voornemens om een goedkeurende controleverklaring te verstrekken bij de jaarrekening 2014 voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Er resteren geen ongecorrigeerde controleverschillen voor de jaarrekening 2014. Dit betekent dat het jaarverslag en de jaarrekening 2014 zijn ingericht in overeenstemming met het BBV en dat de in de programmarekening opgenomen balans en toelichting en rekening van baten en lasten een getrouwe weergave zijn van de financiële positie en baten en lasten van de Provincie Utrecht.
	Kwaliteit beheersorganisatie	Om u inzicht te verschaffen in de kwaliteit van de administratieve organisatie van de Provincie Utrecht hebben wij de belangrijkste voor onze controle significante processen van de provincie aan de hand van een aantal criteria beoordeeld en vergeleken met de norm. Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden komen wij op dit moment tot de conclusie dat de beheersorganisatie van de Provincie Utrecht in opzet voldoende tot goed scoort. Een aantal belangrijke processen verdienen op onderdelen nog aandacht. Onze bevindingen hebben wij nader toegelicht in het hoofdstuk 'kwaliteit beheersorganisatie' van deze rapportage.
	Conclusie rechtmatigheid	Wij zijn voornemens om bij de jaarrekening 2014 van de Provincie Utrecht een goedkeurende verklaring af te geven met betrekking tot de rechtmatigheid. Dit betekent dat de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2014 in overeenstemming zijn met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen en de "Beleidsregels toepassing WNT".
	Aandachtspunten subcommissie	Wij vinden het van groot belang onze controle af te stemmen op de specifieke aandachtspunten van de Provincie Utrecht. Op die wijze kunnen wij nog gerichter toegevoegde waarde leveren. In deze rapportage staan wij bij de door de subcommissie voor de jaarrekening aangedragen punten uitgebreid stil.
	Geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage	Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2014. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen van de provincie Utrecht geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

Kernpunten uit onze controle en actuele ontwikkelingen

De volgende actuele ontwikkelingen spelen bij de Provincie Utrecht

Totaalsaldo lasten daalt	<p>De begroting 2015 toont een totaalsaldo lasten van ruim € 500 miljoen, wat in 2018 naar verwachting is gedaald tot een saldo van ruim € 400 miljoen. Daling vindt onder meer plaats door de focus op kerntaken en de jeugdzorgtransitie. Een stijging ontstaat echter door de integratie van het BRU waardoor de uitgaven op het gebied van verkeer en vervoer zullen stijgen. De provincie heeft de duidelijke keuze gemaakt om steeds vaker te kiezen voor een faciliterende en aanjagende rol. Bestuurlijke en inhoudelijke ondersteuning wordt op deze wijze slimmer georganiseerd. Door de daling van de lasten die per saldo ontstaat, verdient het aanbeveling de organisatie en overhead periodiek te spiegelen aan de toekomstige situatie en zullen wellicht maatregelen genomen moeten worden om de organisatie aan te passen.</p>
Bezuinigingen en taakstelling liggen op schema	<p>De provincie Utrecht heeft als doel gesteld de bedrijfsvoering zodanig in te richten dat de toegevoegde waarde voor het primaire proces maximaal is en de overhead minimaal. De doelstellingen om de formatie af te bouwen (maximaal 675 FTE), de financiële taakstelling (€ 4,8 miljoen) en het beperken van externe inhuur (maximaal € 13 miljoen) liggen naar wij vernomen hebben op schema en moeten in 2015 zijn gerealiseerd.</p>
Transitie jeugdzorg	<p>Per 1 januari 2015 valt de Jeugdzorg niet langer onder de verantwoordelijkheid van de provincies, maar onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten. 2014 heeft in het teken gestaan van deze (bestuurlijke en organisatorische) transitie, waarbij het uitgangspunt 'koersvast loslaten' gehanteerd is. De provincie heeft gemeenten betrokken bij de Jeugdzorg en aanwezige kennis overgedragen. Dit traject zal gedurende de eerste helft van 2015 worden voortgezet, waarbij gemeenten worden gefaciliteerd in het transitieproces.</p>
Integratie BRU	<p>Eind 2014 is bekend geworden dat de WGR Plus regio's met ingang van 1 januari 2015 worden afgeschaft. Dit betekent dat het Bestuur Regio Utrecht (BRU) met ingang van 1 januari 2015 geïntegreerd wordt in de organisatie van de provincie Utrecht. Dit heeft geen gevolgen voor de jaarrekening 2014 van de provincie Utrecht.</p>

Concept

Wensen en aandachtspunten

Wensen en aandachtspunten

Specifieke aandachtsgebieden

Aandachtspunten van Provinciale Staten

Wij vinden het van groot belang onze controle af te stemmen op de specifieke situatie van de provincie Utrecht en de wensen van onze opdrachtgever. Op die wijze kunnen wij nog gerichter toegevoegde waarde leveren.

Aan de specifieke onderwerpen die de Provinciale Staten ons meegeven, besteden wij in onze controle en rapportering meer aandacht dan noodzakelijk zou zijn voor onze reguliere jaarrekeningcontrole. Dit doen wij door het houden van interviews en het beoordelen van specifieke

informatie. Uitgangspunt daarbij is een beoordeling op hoofdlijnen, zodat Provinciale Staten vanuit haar controlerende taak kan bepalen of nader onderzoek naar deze onderwerpen gewenst is.

In de Subcommissie voor de jaarrekening van 14 oktober 2014 heeft Provinciale Staten ons de volgende aandachtspunten voor de controle van de jaarrekening 2014 meegegeven:

Onderwerp	Verwijzing
Hoe wordt gewaarborgd dat de informatievoorziening voor langlopende projecten (met wisselende liquiditeitsstroom en kans op onderbesteding) adequaat is?	Zie pagina 9
Wat is het realiteitsgehalte van het project Hart van de Heuvelrug gezien de ontwikkelingen in de markt? Het zou goed zijn hierop risicoanalyses te doen.	Zie pagina 17
Wat betekenen de bezuinigingen van de afgelopen jaren voor zaken als ICT? Lopen zaken nu beter en leidt dit tot efficiencyvoordelen?	Zie pagina 9
Hoe verloopt het PRESTO-project?	Zie pagina 10
Hoe houdt de provincie zicht op haar vastgoed en de zaken die daaromtrent spelen?	Zie pagina 9
Op welke wijze wordt schuiven binnen een programma tussen jaarschijven helder en duidelijk gerapporteerd, bijvoorbeeld bij groot onderhoud?	Zie pagina 10
Hoe wordt goed zicht gehouden op de balans tussen "goed nieuws" en helderheid over wat (nog) niet gerealiseerd is?	Zie pagina 10

Wensen en aandachtspunten

Specifieke aandachtsgebieden

Informatievoorziening langlopende projecten

Hoe wordt gewaarborgd dat de informatievoorziening voor langlopende projecten (met wisselende liquiditeitsstroom en kans op onderbesteding) adequaat is?

Intern is aan langlopende projecten een projectverantwoordelijke toegekend. Deze persoon is verantwoordelijk voor periodieke rapportage inzake het project, minimaal in de voorjaars/najaarsnota en de jaarrekening. Ook in de begroting komen de projecten aan de orde om het budget voor het betreffende begrotingsjaar vast te leggen. De projectleider is verantwoordelijk voor tijdige communicatie omtrent onder- of overbesteding. In onder meer de jaarrekening is voor projecten een specifiek hoofdstuk Projecten (hoofdstuk 4) opgenomen. Hierin zijn het historisch perspectief, de realisatie 2014, de financiële stand van zaken en de risico's rondom belangrijke en risicovolle projecten toegelicht. In de jaarrekening 2014 betreft dit de projecten Hart van de Heuvelrug en Presto.

Bezuinigingen in relatie tot ICT

Wat betekenen de bezuinigingen van de afgelopen jaren voor zaken als ICT? Lopen zaken nu beter en leidt dit tot efficiencyvoordelen?

Binnen de provincie Utrecht is de afgelopen periode bezuinigd. Pas in 2015 zijn de personele bezuinigingen naar verwachting afgerond en zal conform de afspraak sprake zijn van een (regulier) personeelsbestand van 675 fte. Het project PRESTO is gaande. Op dit moment heeft het project nog niet geleid tot efficiencyvoordelen voor de provincie Utrecht aangezien de kosten voor de baten uitkomen. De bezuinigingen leiden er voornamelijk nog niet toe dat sprake is van minder systemen of dat de provincie met een minder betrouwbare geautomatiseerde omgeving toe kan. Op korte termijn verwachten wij met de integratie van DLG en het BRU dat systemen

moeten worden aangepast en afgestemd, wat mogelijk leidt tot (eenmalig) extra lasten.

Provinciaal vastgoed – inzicht op vastgoed

Hoe houdt de provincie zicht op haar vastgoed en de zaken die daaromtrent spelen?

De provincie bezit vastgoed in de vorm van wegen, gronden, kunstwerken en onroerend goed. De administratie hiervan wordt intern bijgehouden. Rond 1990 heeft voor het laatst een integrale aansluiting van de provinciale administratie met de gegevens zoals geregistreerd bij het Kadaster plaatsgevonden. Er heeft tussentijds geen interne controle plaatsgevonden of de mutaties die daarna plaats hebben gevonden juist en volledig zijn verwerkt. Het risico bestaat dat de activa administratie niet het daadwerkelijke vastgoed bezit van de provincie weergeeft. Op basis van de jaarlijkse controles op de jaarrekening achten wij dit risico niet erg groot.

Wij adviseren mede naar aanleiding van het overkomen van de BRU en de gronden van het DLG op korte termijn acties te ondernemen. De provincie dient hierbij de integrale aansluiting van de provinciale administratie met het Kadaster te actualiseren. Tevens adviseren wij de fiscale risico's met behulp van deskundigen in kaart te brengen.

Wij hebben vernomen dat de organisatie in de tweede helft van 2015 actie gaat ondernemen en de aansluiting met het Kadaster gaat maken. Wij beoordelen deze werkzaamheden tijdens de tussentijdse controle 2015.

Wensen en aandachtspunten

Specifieke aandachtsgebieden

Project PRESTO

Hoe verloopt het PRESTO-project?

In hoofdstuk 4 van de jaarstukken is de stand van zaken ten aanzien van PRESTO nader uiteengezet.

PRESTO staat voor PROces Efficiency STuring en Organisatie. Dit project voorziet in de invoering van een ERP-systeem, wat de administratie moet vereenvoudigen en de kwaliteit van stuurinformatie moet verbeteren. Voor het project is een budget beschikbaar van € 2,2 miljoen. In 2013 en 2014 is voor totaal € 0,5 miljoen uitgegeven, zodat een bedrag van € 1,7 miljoen nog te besteden is. Ultimo 2014 is minder uitgegeven dan gepland. Bij de in 2014 uitgevoerde aanbesteding heeft de provincie een specifieke uitvraag gedaan om zo de risico's af te dekken en de lessen uit andere IT-projecten in de sector toe te passen. De uitkomsten uit de aanbesteding heeft niet geleid tot het gewenste resultaat en is ongeldig verklaard. Er zal een nieuwe aanbesteding plaatsvinden. De provincie wenst zich niet over te leveren aan één leverancier en blijft stevig achter het stuur zitten. Oplevering van het project zal gefaseerd zijn, waarbij elke fase wordt afgesloten met een go of no-go beslissing.

De risico's van project PRESTO zijn in kaart gebracht. Het belangrijkste risico betreft het niet halen van de beoogde doorlooptijd met extra kosten en het later behalen van de beoogde doelstellingen tot gevolg. De provincie heeft passende maatregelen getroffen om het risico te mitigeren.

Schuiven tussen jaarschijven en rapportage

Op welke wijze wordt schuiven binnen een programma tussen jaarschijven helder en duidelijk gerapporteerd, bijvoorbeeld bij groot onderhoud?

In hoofdstuk 4 zijn de belangrijke projecten Presto en Hart van de Heuvelrug in een meerjarenperspectief gezet. Daarmee heeft u als Staten een totaal beeld van de realisatie over de gehele project periode heen.

De uitgaven uit hoofde van grootonderhoud lopen via de getroffen egalisatievoorzieningen. Jaarlijks overlegt GS een meerjarenplanning (ter onderbouwing en verantwoording). In de overige bijlage bij de jaarstukken is een specificatie opgenomen per voorziening met daarin een analyse van de jaarschijf. De eindstanden van de voorziening ultimo 2014 zijn onderbouwd met meerjarenplannen grootonderhoud.

Uw budget- en afrekenregels (BAR) schrijven voor overschotten op structurele budgetten automatisch vrij te laten vallen ten gunste van het rekeningresultaat. Voor overige overschotten kan GS overboekingsvoorstellen naar een volgend jaar indienen. Zie het statenvoorstel bij de jaarrekening 2014.

Balans in programma rekening

Hoe wordt goed zicht gehouden op de balans tussen "goed nieuws" en helderheid over wat (nog) niet gerealiseerd is?

In de jaarstukken is een analyse opgenomen van de realisatie versus de begroting. Deze analyse richt zich voornamelijk op de belangrijke afwijkingen en uitzonderingen. Als gevolg van deze wijze van verantwoorden komt de nadruk vooral te liggen op zaken die nog niet zijn gerealiseerd of juist op overschrijdingen van de lasten.

Wensen en aandachtspunten

Specifieke aandachtsgebieden

VPB

Voor overheidsondernemingen ontstaat op 1 januari 2016 op basis van het aanhangig wetsvoorstel 'Wet Vpb-plicht overheidsondernemingen' belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting ('Vpb').

De nieuwe regeling op hoofdlijnen

De provincie Utrecht wordt belastingplichtig voor zover zij een fiscale onderneming drijft, wat bij de provincie Utrecht onder meer het geval is bij de verhuur van vastgoed en de grondexploitatie projecten. Hetzelfde geldt voor door de provincie beheerde stichtingen en verenigingen. Veel kapitaaldeelnemingen, waaronder BV's, NV's en coöperaties, worden zelfs belastingplichtig voor al hun activiteiten. De regeling kent een aantal algemene en specifieke vrijstellingen op basis waarvan de Vpb-plicht mogelijk (deels) beperkt kan worden.

Gevolgen

Ondernemingsactiviteiten van de provincie zullen door de nieuwe regeling met Vpb belast worden vanaf 1 januari 2016. Te denken valt bijvoorbeeld aan grondexploitatie (project Hart van de Heuvelrug) en verhuur van vastgoed (het provinciehuis). Over de jaarlijkse (fiscale) winst is Vpb verschuldigd tegen een tarief van 25%, met een tariefsopstapje van 20% over de eerste € 200.000. Met deze belastinglast zal jaarlijks rekening moeten worden gehouden in de begroting en jaarrekening. Ook zal uiteraard jaarlijks aangifte Vpb moeten worden gedaan.

Wensen en aandachtspunten

Actuele ontwikkelingen

Bij het ontstaan van Vpb-plicht per 1 januari 2016 zal een fiscale openingsbalans moeten worden opgesteld. De samenstelling van deze openingsbalans is essentieel voor de Vpb-positie in toekomstige jaren en verdient dan ook serieuze aandacht. De activa en passiva die toerekenbaar zijn aan de belaste activiteiten komen als hoofdregel voor de waarde in het economische verkeer op de fiscale openingsbalans. Deze waarde komt doorgaans niet overeen met de waarde in de jaarrekening. Daarom zal een gedegen proces moeten worden ingericht om ieder jaar van de jaarrekening tot een juiste aangifte vennootschapsbelasting te komen. Hiervoor zal mogelijk ook een integrale kostprijs berekening noodzakelijk zijn, waarbij de kosten toegerekend worden aan de activiteiten.

Advies

Wij adviseren de periode tot 1 januari 2016 te gebruiken om uw organisatie voor te bereiden op de aanstaande Vpb-plicht. De (financiële) impact op de organisatie kan worden bepaald door de verschillende ondernemingsactiviteiten in kaart te brengen en te inventariseren welke activiteiten mogelijk vrijgesteld zijn. Wij raden u aan deze inventarisatie op korte termijn uit te voeren en op basis daarvan uiterlijk in het derde kwartaal van 2015 tevens een inschatting te maken van de financiële impact voor het jaar 2016, zodat in de begroting 2016 en de lv3 2016 de verwachte vennootschapsbelastinglast kan worden meegenomen. Daarnaast is essentieel dat de nieuwe fiscale regels en daarmee samenhangende verantwoordelijkheden tijdig in de interne processen en administratie worden geïntegreerd en dat waar nodig het kennisniveau binnen de provincie Utrecht op het gebied van de Vpb wordt verhoogd.

Tevens adviseren wij de provincie op korte termijn met de belastingdienst af te stemmen over deze nieuwe regeling in het kader van Horizontaal toezicht.

Concept

Uitkomsten
jaarrekeningcontrole

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Inleiding

Uw opdracht aan ons

U hebt ons de opdracht gegeven tot controle van de jaarrekening. Wij hebben de afspraken met u voor de controle van het boekjaar 2014 vastgelegd in onze opdrachtbevestiging van 7 oktober 2014. In deze opdrachtbevestiging hebben wij u geïnformeerd over:

- ▶ Verantwoordelijkheden EY
- ▶ Verantwoordelijkheden van het college van gedeputeerde staten van de provincie Utrecht
- ▶ Rapportage door EY
- ▶ Overige afspraken
- ▶ Honorarium
- ▶ Bevestiging

Onze controleaanpak

Door uw opdracht te aanvaarden nemen wij de taak op ons om als onafhankelijke deskundige een oordeel uit te spreken over:

- ▶ de getrouwe weergave in de jaarrekening van de baten en de lasten en de activa en passiva per 31 december 2014;
- ▶ de rechtmatigheid van de totstandkoming van de in de jaarrekening opgenomen baten en lasten en balansmutaties.

Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Voorts beoordelen wij of de jaarrekening voldoet aan de eisen gesteld in het BBV. Het jaarverslag toetsen wij marginaal op tegenstrijdigheden met de jaarrekening.

De planning en uitvoering van onze controle en de daaraan gerelateerde advieswerkzaamheden zijn voornamelijk gericht op:

- ▶ het geven van feedback aan het college over onze bevindingen betreffende de interne beheersing van de bedrijfsprocessen en de kwaliteit van de verbijzonderde interne controle;
- ▶ beoordeling van het jaarverslag;
- ▶ controle van de jaarrekening 2014;
- ▶ het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening 2014;
- ▶ ondersteunen van de controlerende rol van de provinciale staten door het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

In onze managementletter gericht aan het college hebben wij invulling gegeven aan het eerste onderwerp (zie ook het hoofdstuk 'kwaliteit beheersorganisatie' in deze rapportage). In deze rapportage geven wij invulling aan de overige onderwerpen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de gehanteerde grondslagen

Controle verschillen

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die de gemeente heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten* dienen te worden opgenomen of gerapporteerd. Er resteren geen ongecorrigeerde controleverschillen voor de jaarrekening 2014. Dit betekent dat het jaarverslag en de jaarrekening 2014 zijn ingericht in overeenstemming met het BBV en dat de in de programmarekening opgenomen balans en toelichting en rekening van baten en lasten een getrouwe weergave zijn van de financiële positie en baten en lasten van de Provincie Utrecht. Belangrijkste correcties naar aanleiding van de controle betroffen de verwerking van de door RVO aangegane verplichtingen (zie pagina 16) en de verhoging van de voorziening inzake Hart van de Heuvelrug.

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Schatkistbankieren

Provincies zijn sinds december 2013 door het schatkistbankieren verplicht om overtollige middelen bij het Rijk te stallen. Eind 2014 heeft de provincie Utrecht € 219,2 miljoen uitstaan bij het ministerie van financiën (2013: € 224,3 miljoen). Voor een nadere beschouwing ten aanzien van uw financieringspositie verwijzen wij u naar de paragraaf *Financiering* van de jaarrekening 2014.

In de toelichting op de balans dient sinds 2014 ten aanzien van schatkistbankieren het volgende te worden vermeld:

- ▶ Het drempelbedrag voor het begrotingsjaar waarover verantwoording afgelegd wordt.
- ▶ Voor ieder kwartaal van het jaar dient het bedrag aan middelen toegelicht te worden dat "buiten de schatkist" is gehouden.

Wij hebben vastgesteld dat er geen overschrijding van het drempelbedrag heeft voorgedaan.

Verbonden partijen

Met ingang van boekjaar 2014 dienen de financiële gegevens van verbonden partijen per 1 januari en 31 december van het betreffende boekjaar opgenomen te worden in de jaarrekening van de provincie Utrecht. Niet in alle gevallen beschikt de provincie over de laatste cijfers, wat toegelicht is in de jaarrekening. Wij adviseren de provincie afspraken te maken met de verbonden partijen over tijdige aanlevering van financiële gegevens.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Verwerking van de door RVO aangegane verplichtingen

In de periode voorafgaand aan de ILG-periode 2007 – 2013 zijn de door de Dienst Regelingen (thans RVO; Rijksdienst voor Ondernemend Nederland), onderdeel van het ministerie van Economische Zaken, verplichtingen aangegaan naar particulieren en terrein beherende organisaties voor de inrichting en beheer van nieuwe natuur. Daarnaast zijn verplichtingen voor functieverandering aangegaan zodat agrarische grond kon worden omgezet naar natuur. Als gevolg van de afronding van het Investeringsbudget Landelijk Gebied en het aangaan van het bestuursakkoord Natuur wordt de provincie Utrecht verantwoordelijk voor natuurtaken. Dit betekent dat de door RVO aangegane verplichtingen overkomen naar de provincie Utrecht, dan wel dat deze verplichtingen door de provincie Utrecht dienen te worden afgewikkeld (uitgefinancierd). Hiervoor wordt in komende jaren binnen het provinciefonds door het Rijk rekening gehouden.

Uit een opgave van RVO per 31 december 2014 blijkt dat deze verplichtingen voor de provincie Utrecht in totaal € 73,6 miljoen bedragen. Hiervan heeft € 18,3 miljoen op natuurbeheer, € 41,4 miljoen op functieverandering, € 6,5 miljoen op landschap particulier/agrarisch en € 7,4 miljoen op overige categorieën.

Doordat de verplichtingen vanuit het RVO overkomen, ontstonden er enkele boekhoudkundige vraagstukken, welke gevolgen voor de provinciale jaarrekening hebben. Deze boekhoudkundige vraagstukken zijn gelegen in het feit dat de provincie een boekhoudstelsel op baten en lasten kent en het Rijk (waaronder het RVO) een boekhoudstelsel op basis van het kaststelsel. In de basis leidt een overdracht van verplichtingen dan ook tot een forse eenmalige last bij de provincie. Gezien deze consequentie is door alle provincies de vraag gesteld aan de commissie BBV, welke verantwoordelijk is voor het stellen van de jaarverslaggevingsregels voor de decentrale overheden, hoe de overgekomen verplichtingen in de provinciale jaarrekening dienen te worden verwerkt.

De commissie BBV heeft pas begin april een uitspraak gedaan over de verwerking van de verplichtingen, die naar de provincies zijn overgekomen. Daarbij is de opmerkelijke aanwijzing gegeven dat alle verplichtingen voortkomend uit beschikkingen verleend voor 2014 nog verwerkt moeten worden op basis van het eerder genoemde kasstelsel. Dit wil zeggen de lasten worden pas door de provincie verantwoord indien de uitgave richting het RVO worden gedaan. Deze keuze is met name voortgekomen omdat de rijksfinanciering ook op deze wijze plaats vindt. De verplichtingen die de provincie in het kader van haar natuurtaken vanaf 2014 is aangegaan zijn volgende het baten en lastenstelsel verwerkt. Dit is daarmee in lijn met de verwerkingswijze van alle andere provinciale subsidies.

De € 73,6 miljoen aan verplichtingen die over zijn gekomen naar de provincie Utrecht hebben enerzijds voor € 55,6 miljoen betrekking op subsidies die zijn verstrekt voor 2014. Anderzijds is gedurende 2014 € 18,0 miljoen verstrekt, hiervan heeft de provincie in lijn met haar reguliere beleid ten aanzien van subsidies € 4,0 miljoen reeds als lasten genomen (€ 3,5 miljoen verplichting, € 0,5 miljoen reeds betaald). De resterende € 69,6 miljoen zijn opgenomen in de niet uit de balans blijvende verplichtingen en hebben betrekking op toekomstige beheervergoedingen.

We hebben de juiste verwerking van de verplichtingen in de jaarrekening 2014 vastgesteld door aanvullende controlewerkzaamheden bij het RVO uit te voeren. Wij merken op dat onder de niet uit de balans blijvende verplichtingen is opgenomen welk bedrag de provincie vanuit de eerder genoemde regeling verschuldigd is. Deze verplichtingen zijn grotendeels gedekt binnen de jaarlijks te ontvangen provinciale algemene uitkering.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de gehanteerde grondslagen

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Het college van gedeputeerde staten is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van provinciale staten beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. De belangrijkste schattingen betreffen de waardering van het project Hart van de Heuvelrug. De schattingen binnen de provincie Utrecht komen op een prudente wijze tot stand en daarbij worden voorzichtige uitgangspunten gehanteerd. Wij kunnen behoudens de inschatting van de verliesvoorziening voor het project Hart van de Heuvelrug instemmen met de door het college gemaakte schattingen binnen de jaarrekening 2014.

Hart van de Heuvelrug

Voor een nadere uiteenzetting van de voortgang en ontwikkelingen ten aanzien van Hart van de Heuvelrug verwijzen we u naar hoofdstuk 4 van de jaarstukken.

Waardering

De geactualiseerde mastergrex per 1 januari 2015 laat een nominaal resultaat zien van € 12,2 miljoen negatief (1 januari 2014 € 11,8 miljoen). Op basis van de nieuwe Samenwerkingsovereenkomst is de provincie risicodragend voor een eventueel tekort na afronding van het project. Risico's binnen Hart van de Heuvelrug waarvoor de kans dat deze zich voordoen groter is dan 50% zijn afgedekt via de voorziening Hart van de Heuvelrug. Deze voorziening bedraagt ultimo 2014 € 7.900.000.

Uit onze controle blijkt het deelproject Dorrestein, gezien de ligging en beperkte ontwikkelmogelijkheden, een aandachtspunt. Bij de controle van de balansposten inzake de lopende grondexploitaties is de cruciale vraag: worden de geactiveerde kosten in de toekomst terugverdiend?

Waardering vindt hierbij in beginsel plaats tegen de kostprijs. Indien echter blijkt dat een aankoop of projectontwikkeling verliesgevend is, dient een afwaardering voor het tekort te worden genomen. In de jaarrekening 2014 is een extra voorziening getroffen voor het project Dorrestein van €2,6 miljoen. In 2015 dient er een herziening plaats te vinden van het onderdeel Dorrestein waarbij er kritisch wordt gekeken naar de invulling van de provinciale weg en de ontwikkeling van de omliggende grond.

Binnen de totale grondexploitatie Hart van de Heuvelrug liggen ook een aantal kansen. Toekomstige effecten van de verkoop van natuurgronden en opbrengsten uit erfpacht gronden zijn nog niet in gerekend in de mastergrex per 1 januari 2015. Bezien op het totaal van Hart van de Heuvelrug is de inschatting van het college dat de risico's en kansen geen materieel effect hebben op de uitkomsten van het plan als geheel.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

WNT en SISA

Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de *Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector* (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2014 heeft de organisatie een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens is vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie is opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

SISA

Wij hebben de in de SISA-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de *Nota verwachtingen accountantscontrole 2014*. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- ▶ € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- ▶ 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- ▶ € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Uitkomsten SISA controle Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit

De gelden van de SISA regeling Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) worden door de provincie Utrecht beschikt aan de gemeente Utrecht, die het plan luchtkwaliteit uitvoert. Voorbereidende acties om het plan uit te voeren hebben plaatsgevonden. Wij hebben tijdens onze controle geconstateerd dat de bestedingen en de daarbij behorende cofinanciering die door de gemeente Utrecht plaats dient te vinden achter blijft bij de verwachting. De gemeente Utrecht heeft aangegeven geen risico's te onderkennen in de realisatie van de bestedingen. Het totale bedrag aan subsidie bedraagt € 108 miljoen, waarvan € 54 miljoen cofinanciering betreft. Hiervan is tot en met 2013 € 33 miljoen besteed. Dit betekent dat tot en met 2015 het restant van € 75 miljoen gerealiseerd dient te worden. Bij de monitoring van de bestedingen door de gemeente is het wenselijk dat de provincie Utrecht afspraken maakt dat periodiek informatie over de realisatie inclusief prognose wordt verstrekt. Hierbij adviseren wij tevens verdere afspraken te maken indien de gemeente Utrecht de subsidie afspraken niet nakomt.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. De SiSa-bijlage dient door de provincie samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In bijlage 3 bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de financiële positie

Weerstandsvermogen

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf *Weerstandsvermogen en risicobeheersing* opgenomen. In deze paragraaf is opgenomen in hoeverre de provincie Utrecht in staat is financiële risico's op te vangen door middel van het weerstandsvermogen. Hiervoor heeft de provincie Utrecht een risico-inventarisatie uitgevoerd en op waarde gezet.

De provincie Utrecht hanteert om te kijken of het weerstandsvermogen toereikend is een ratio (verhouding tussen beschikbare incidentele weerstandscapaciteit en de omvang van de risico's/het risicoprofiel). Hierbij geldt dat een ratio van 1 betekent dat de risico's voldoende zijn afgedekt. De ratio ultimo 2014 is berekend op 1,61.

Ratio Weerstandsvermogen (bedragen x € miljoen)	2014	2013	2012	2011
A: Beschikbare incidentele weerstandscapaciteit	48,18	49,1	71,3	77,1
B: Omvang van het risico/ het risicoprofiel	29,81	35,2	34,3	34,0
C: Ratio (A/B)	1,61	1,39	2,10	2,26

Uit de vergelijking met vorig jaar blijkt dat de beschikbare weerstandscapaciteit licht daalt. Het risicoprofiel daalt echter ook, waardoor de ratio stijgt.

Een ratio boven de 1 kan als "voldoende" gekwantificeerd worden, dit is bij de provincie Utrecht het geval. Wij raden u aan om deze ratio nauwlettend te blijven volgen, zodat deze in ieder geval als "voldoende" blijft kwalificeren.

Risicomanagement

In de afgelopen jaren hebben wij vanuit onze natuurlijke adviesfunctie veel aandacht besteed aan risicomanagement binnen de provincie en hebben wij u op een aantal aspecten van risicomanagement aanbevelingen gegeven. De coördinator risicomanagement (vanuit de afdeling MAO) speelt een proactieve rol richting de afdelingen. Afdelingsmanagers zijn verantwoordelijk voor het identificeren en beheersen van de risico's binnen hun afdeling. Zij worden hierin ondersteund door de business controllers. Er vindt frequenter overleg plaats over risico's en risicokwantificering. In Collegevoorstellen wordt vaker een paragraaf opgenomen met de belangrijkste risico's. Dit is niet verplicht en per voorstel verschillend.

In het kader van de planning-en-controlcyclus vindt vanuit de coördinator risicomanagement ten behoeve van begroting en jaarrekening (conform voorgaande jaren) een uitvraag plaats onder de afdelingen om de onderkende risico's te actualiseren ten behoeve van de paragraaf weerstandsvermogen in de jaarrekening. Hiertoe zijn rondetafelgesprekken met de managers gehouden, in aanwezigheid van de business controller.

Wij onderschrijven de acties die intern worden ondernomen om te komen tot een goede paragraaf weerstandsvermogen in de jaarrekening.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de financiële positie

Voordelig resultaat nader besproken

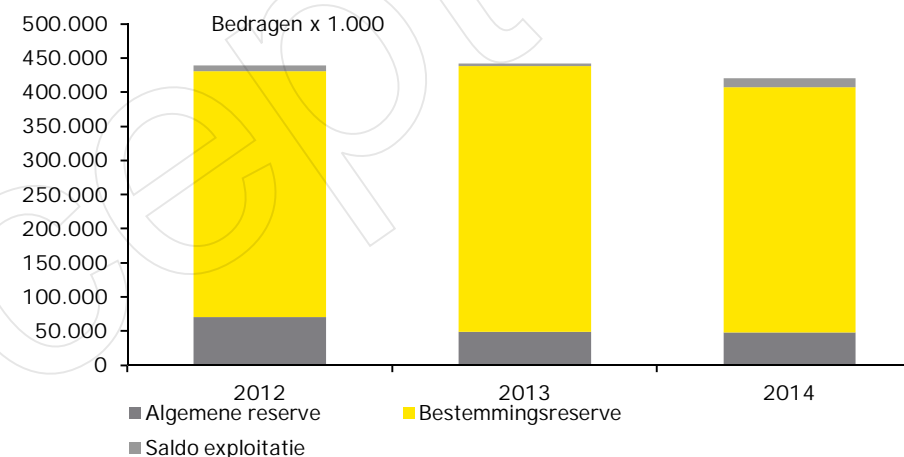
Het saldo van baten en lasten (na bestemming) over het jaar 2014 bedraagt € 9,7 miljoen voordelig ten opzichte van een begroot saldo van € 0,3 miljoen voordelig, wat blijkt uit het volgende overzicht;

Bedragen x € 1.000	Gewijzigde begroting	Rekening 2014	Afwijking
	€	€	€
Totale lasten	499.051	487.092	11.959
Totale baten	432.098	458.333	26.235
Resultaat vóór bestemming	(66.953)	(28.759)	38.194
Mutaties in reserve dotatie	59.677	74.482	(14.805)
Mutatie in reserve onttrekking	(126.956)	(112.946)	(14.010)
Resultaat na bestemming	326	9.705	9.379

De analyse van de afwijkingen is opgenomen in hoofdstuk 2 van de jaarrekening.

Eigen vermogen neemt af

Het eigen vermogen, inclusief het resultaat na bestemming, bedraagt per jaareinde 2014 volgens de jaarrekening € 411,6 miljoen en heeft zich vanaf 2012 als volgt ontwikkeld:

Van de totale reserves ter hoogte van € 402 miljoen is € 45,6 miljoen opgenomen als algemene vrije reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van 2013 gedaald met € 3,5 miljoen.

Per saldo is gedurende 2014 € 38,5 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze onttrekking (ten gunste van het resultaat) vormt samen met het resultaat voor bestemming (€ 28,8 miljoen negatief) het resultaat na bestemming van € 9,7 miljoen positief.

Concept

Kwaliteit beheersorganisatie

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2014 van de provincie Utrecht hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van de provincie, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven. Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Op hoofdlijnen hebben wij in de managementletter over onder meer de volgende onderwerpen gerapporteerd:

- ▶ Vastgesteld is dat de interne processen op in de basis voldoen aan de daaraan te stellen eisen.
- ▶ Vanuit de interne controle zijn acties noodzakelijk bij processen inkoop en aanbesteding.
- ▶ De positionering van de uitvoering van Verbijzonderde Interne Controle is duidelijk, de business controllers hebben training gehad in het Key Control Dashboard.
- ▶ Momenteel worden de geselecteerde VIC medewerkers opgeleid tot het uitvoeren van de VIC taak.
- ▶ Het verder standaardiseren van de uitvoering is onderhanden en ligt op schema. Belangrijk hulpmiddel hierbij is het Key Control Dashboard.

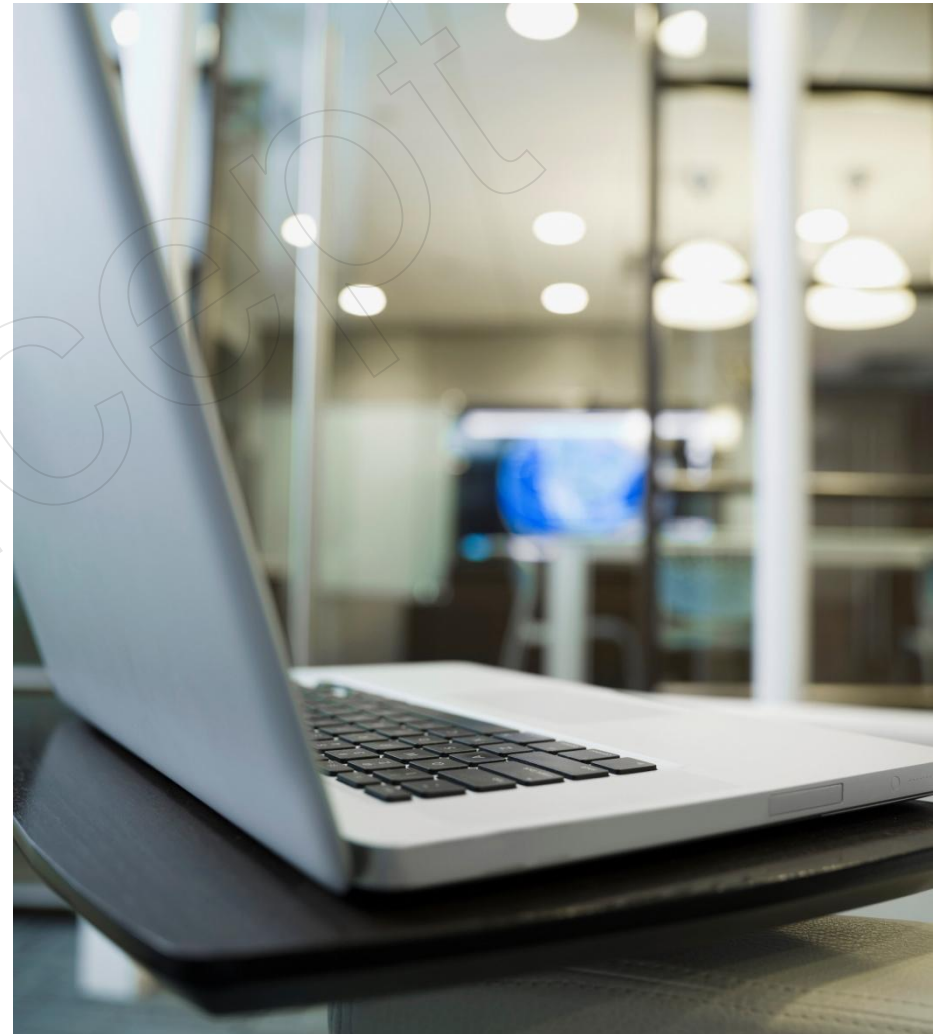
Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Automatisering

In het kader van de jaarrekeningcontrole 2014 hebben wij de informatisering- en automatiseringsomgeving van de provincie Utrecht beoordeeld. Hierbij hebben wij de procedures voor het wijzigingenbeheer en het beheer van logische toegangspaden tot de applicaties Orion en Coda, voor zover van belang voor de jaarrekeningcontrole, onderzocht en beoordeeld. Ook hebben wij kennis genomen van de ontwikkelingen op het gebied van Presto. Wij hebben de organisatie geadviseerd het wijzigingsbeheer te borgen in de reguliere procedures en de toegangsbeveiliging te optimaliseren.

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft echter geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Concept

Rechtmatigheidsbeheer

Rechtmatigheidsbeheer

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2014 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol 2014 van de Provincie. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ het rechtmatigheidsbeheer;
- ▶ de naleving van het voorwaardencriterium;
- ▶ de begrotingsrechtmatigheid;
- ▶ de kredieten;
- ▶ mutaties in de reserves;
- ▶ het misbruik-en-oneigenlijk-gebruik criterium;
- ▶ de niet-financiële beheershandelingen.

Begrotingscriterium

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van Gedeputeerde Staten is gerespecteerd. Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

Provinciale Staten autoriseert de begroting (en begrotingswijzigingen) en geeft daarmee toestemming voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Het is de verantwoordelijkheid van het college van Gedeputeerde Staten om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan Provinciale Staten. Door een goede inrichting van de planning & controlcyclus zorgt het college er voor dat de begroting en budgetten worden bewaakt en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan Provinciale Staten, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

Indien desondanks budgetten worden overschreden en niet meer gedurende het jaar kunnen worden voorgelegd aan Provinciale Staten, is strikt genomen sprake van een onrechtmatigheid. Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de Provinciale Staten geformuleerde beleid, deze wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten of kostenoverschrijdingen bij opneemdereregelingen. Deze overschrijdingen dienen te worden weergegeven in de jaarrekening en kunnen door het vaststellen van de jaarrekening alsnog door Provinciale Staten worden geautoriseerd.

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door Provinciale Staten geautoriseerde begroting. Wij constateren op de programma's Mobiliteit en Jeugdzorg overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma. Het college stelt uw Provinciale Staten voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2014. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Rechtmatigheidsbeheer

Mutaties reserves

De mutaties in de reserves conform de exploitatierekening kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen (€ 1.000) / (last)	Begroting na wijziging	Rekening 2014	Afwijking
Dotaties	59.677	74.482	(14.805)
Onttrekkingen	126.956	(112.946)	(14.010)
Per saldo	(67.279)	(38.464)	(28.815)

De mutaties hebben voornamelijk betrekking op:

- ▶ Reserve programma landelijk gebied (De Bovenlanden, niet begrote verkoop BBL nieuw gronden, niet geraamde subsidie inkomsten)
- ▶ Lagere uitgaven Ecoduct, minder onttrokken aan reserve projecten
- ▶ Minder onttrokken aan programma ruimte ontwikkeling, wonen en binnenstedelijke ontwikkeling.

Aan de afwijkingen liggen Provinciale Staten besluiten ten grondslag inzake de gehanteerde systematiek. De rechtmatigheid is door ons vastgesteld.

Naleving aanbestedingsprocedures

De werkzaamheden omtrent aanbesteding worden nog afgerond.

Wij hebben uw college geadviseerd maatregelen te nemen om een volledige registratie binnen het contractenregistratiesysteem te realiseren en te waarborgen. Daarnaast dient invulling te worden gegeven aan het contractmanagement.

Tevens hebben wij het college geadviseerd de aandacht rondom een adequate dossiervorming van aanbestedingen te verscherpen en blijvend alert te zijn op het naleven van de interne afspraken omtrent inkopen en aanbestedingen.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Provincie Utrecht heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf *Weerstandsvermogen* van de provincie Utrecht.

Concept

Bijlagen

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO die we hieronder hebben opgenomen, betreffen:

- ▶ langdurige betrokkenheid
- ▶ samenloop van dienstverlening
- ▶ geschenken en giften

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's (Organisaties van Openbaar Belang, hieronder vallen geen provincies of gemeenten) vanaf 1 januari 2013 en kantoorroulatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Impact nieuwe regels op provincie Utrecht en EY

Langdurige betrokkenheid

Om alle schijn van afhankelijkheid te vermijden, kunnen de externe accountant en (sr) managers in het team maximaal zeven achtereenvolgende jaren in het team actief zijn. Daarna zullen zij intern roteren.

Wij brengen u tijdig op de hoogte van belangrijke teamwisselingen. Intern

beschikken wij over interne overdrachtsprocedures, zodat u geen hinder ondervindt van een teamwisseling.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurediensten. Voor niet-OOB's is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assuredienst niet:

- ▶ subjectief of niet-routinematig is; of
- ▶ een verwerkingswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assurance team twijfelt of deze verwerkingswijze passend is; of
- ▶ leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Geschenken en giften

Er zijn geen door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100.

Bevestiging

Wij hebben alle aspecten geanalyseerd die onze onafhankelijkheid gedurende het jaar zouden kunnen bedreigen. Daar waar onafhankelijkheidsregels dit vereisen, hebben wij aanvullende waarborgen ingevoerd. Wij kunnen u bevestigen dat zowel als organisatie en als controleteam onafhankelijk zijn van de provincie Utrecht.

Fraude risico's

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat (Standaard 240 De verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot fraude in het kader van een controle van financiële overzichten). Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden. Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het toezichthoudend orgaan. Het is van belang dat het toezichthoudend orgaan sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

De medewerkers van ons controleteam hebben tijdens de uitvoering van controlewerkzaamheden direct dan wel indirect inlichtingen ingewonnen

binnen uw organisatie. Wij hebben tevens analytische controlewerkzaamheden uitgevoerd, waarbij onverwachte of ongebruikelijke verbanden door ons nader zijn beoordeeld.

Gedurende onze controle zijn wij geen gegevens tegengekomen of hebben wij signalen gekregen van fraude. Ook de door ons aan u gestelde vraag of er fraude heeft plaatsgevonden binnen provincie Utrecht, voor zover bij u bekend, is ontkennend beantwoord.

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2014 van de provincie Utrecht gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van de Gedeputeerde Staten opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 217, tweede lid, van de *Provinciewet*.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* (Bado) en het door de Staten vastgestelde controleprotocol.

Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt Provinciale Staten de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren, deze is gesteld op 1% van de lasten voor fouten en 3% van de lasten voor onzekerheden. Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Op grond van de jaarrekening 2014 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 4,8 miljoen (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 14,4 miljoen (3% van de lasten). Als de

goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Goedkeurings-tolerantie	Goed-keurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

SiSa-bijlage

Bijlage 2

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door de provincie samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2014	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
E11	Nationale Samenwerking Luchtkwaliteit (NSL)	Geen	0	n.v.t.
E27	Brede Doeluitkering voor verkeer en vervoer (BDU)	Geen	0	n.v.t.
F3	Verzameluitkering EZ	Geen	0	n.v.t.
H8	Doeluitkering jeugdzorg (Bureau Jeugdzorg + zorgkosten Jeugdzorg)	Geen	0	n.v.t.